

İrəvanın gecikmiş etirafı

Ermənistan ərazilərimizi 30 il işğalda saxlamaqla özünü qlobal layihələrdən kənarda qoydu

ABŞ-nin bəzi media qurumları xeyli müddətdir mütəmadi olaraq Azərbaycan haqqında şayılər yayar, təhqiqramız yazılar dərc edir və əslində, Amerika ictimai rəyini əşdirdir. Bunu, əsasən, erməni maraqlarına uyğun fəaliyyət göstərən erməni lobbi qruplarının nümayəndələri edirdilər. Son hadisələr də həmin qrupları əsla sevindirmir, çünki onların maraqları tamamilə fərqlidir.

Prezident İlham Əliyev bu il avqustun 8-də Vaşinqtonda Azərbaycanın media nümayəndələrinə müsahibəsində sözügedən erməni lobbisi qruplarının ümumiyyətlə, bədnam fəaliyyətini, eləcə də öz xalqı qarşısında "xidmətlər"ini belə xarakterizə edib: "Onlar işğala görə məsuliyyət daşıyanlardır, çünki onların ideyaları, məsləhətləri, pulları və Ermənistanın müxtəlif hökumətlərinə təsirləri Ermənistanın özü üçün dağıdıcı rol oynayıb. Əgər onlar, belə qruplar olmasaydı, Ermənistan daha çox inkişaf etmiş, möhkəm, müstəqil sistemə malik olıb olardı. Amma onlar, sadəcə, vaxt itirdilər, torpaqlarımızı işğal edərək vaxt itirdilər və sonda bu işğalı əbədi saxlaya bilmədilər, əslində isə özlərimi inkişafdan 30 il geri atdırılar".

Beləliklə, bir qədər geriyə nəzər salaq. Son onilliklər ərzində Ermənistan dalam ölkəyə çevrildi. Bu vəziyyətə özünün böyük səhvləri və cinayətləri nəticəsində düşdü. Belə ki, son onilliklər regionda həyata keçirilən qlobal layihələrin heç birinin iştirakçısı deyil. Öz xislətinə görə bu layihələrin hamisindən qıraqda qalıb. Neft və qaz ixracı məşrutları, dəmir yolu xətləri, nəqliyyat dəhlizləri onun ərazisində yan keçir. Bir sözlə, Ermənistan bu sahədə də özünü çıxış bir ölkəyə çevirdi.

Azərbaycan həmin dövrədə dünya əhəmiyyətli nəhəng layihələr həyata keçirdi və bu istiqamətdə işləri uğurla davam etdirir. Hələ keçən əsrin sonunda ölkəmiz Bakı-Novorossiysk, Bakı-Supsa kimi neft kəmərlərini işə saldı. Ardınca, XXI əsrin əvvəlində üçüncü minilliyin nəhəng mühəndis qurğusu olan Bakı-Tbilisi-Ceyhan (BTC) əsas ixrac neft kəməri çəkildi. Azərbaycanın, Gürcüstanın və Türkiyənin ərazisində 1768 kilometr məsafə boyu uzanan bu kəmər artıq uzun illərdir Xəzərin ölkəmizə məxsus sektorundan çıxarılan nefti dünya bazarlarına çatdırır.

BTC bütün regiona xeyir-bərəkət getirən kəmərdir və belə bir xəttin Ermənistanın yan keçməsi bu ölkənin həm siyasi imicinə, həm də iqtisadiyyatına,

əhalisinin güzoranına böyük zərbədir. Ermənistan, eləcə də Bakı-Tbilisi-Ərzurum qaz kəməri layihəsindən kənarda qalıb. Təbii ki, bundan sonra çəkilən müxtəlif təyinatlı xətlər də Ermənistandan keçmeyib. Azərbaycan qonşu Gürcüstan və Türkiyə ilə birlikdə Bakı-Tbilisi-Qars dəmir yolunu çəkib. "Şərq-Qərb" nəqliyyat dəhlizinin tərkib hissəsi olan bu yolla daşımalar ildən-ilə artır.

Ermənistan isə bütün bu nəhəng işlərə kənardan, düşdürüyü iqtisadi dalandan seyrçi kimi baxır. Səbəb aydındır. Azərbaycan bu qlobal layihələri həyata keçirəndə torpaqlarımızın böyük bir hissəsi işğal altında idi. Təbii ki, neçə-neçə bölgəmizi tar-ma edən, insanlarını soyqırıma məruz qoyan cinayətkar qonşu ilə heç bir layihədə tərəfdəş ola bilməzdik. Dövlətimizin başçısı o vaxt qəti bildirmişdi ki, erməni faşistləri torpaqlarımızdan çıxmaya qədər vəziyyət bu cür də davam edəcək. Beləliklə, Ermənistan siyasi, iqtisadi, enerji və nəqliyyat alanına çevrilmişdi.

İndi dünyanın müxtəlif yerlərində gedən iqtisadi proseslər, çətinliklər, böhranlar Azərbaycan iqtisadiyyatının dayanıqlı olduğunu göstərir. Biz güclü iqtisadiyyat yaratmışaq və iqtisadi asılılığı tamamilə aradan qaldırılmışq. Əgər kimdənsə iqtisadi cəhətdən asılı olsaydıq, zəfər çala bilməzdik. Yəni qalib gəlmək üçün önemli layihələr icra etmişik. Bu gün dünyanın və bölgəmizin enerji-nəqliyyat xəritələrinə baxmaq kifayətdir ki, hər kəs təşəbbüsümüzlə icra edilən layihələrin həm ölkəmizə, həm də tərəfdəşlərimizə nə qədər böyük fayda götərdiyini görün. Bu nəqliyyat və enerji layihələrində iştirak edən ölkələrin, dostlarımıızın, müttəfiqlərimizin sayı onlarlardır.

Dövlətimizin gücü, Müzəffər sərkərdəmizin iradəsi və zəkası ilə, igidlərimizin qanı-canı bahasına artıq mənfur işğalçını torpağımızdan qovmuşuq. Şanlı qələbə qazanmışaq. İndi dövlətimiz, Prezidentimiz böyük humanizm göstərərək erməniləri regionda həyata keçirməyə başladığımız layihələrdə iştirak etməyə çağır-

rır. Məsələn, Azərbaycan Zəngəzur dəhlizinin ("Tramp yol") açılması üçün praktiki addımlar atır. Ermənistan tərəfi isə beş ilə yaxındır bu məsələ ilə bağlı qeyri-konstruktiv mövqə sərgiləyir, faktiki olaraq 10 noyabr kapitulyasiyasından sonra üzərinə götürdüyü öhdəlikləri yerinə yetirmirdi. Ermənistanda nədənsə Zəngəzur adı gələndə vahiməyə düşürlər. Ona görə də vaxt qazanaraq bu layihədən kənarda qalmaga cəhd edirdilər.

Prezident İlham Əliyev cari ilin əvvəlində nəqliyyat məsələlərinin müzakirəsinə həsr olunmuş müşavirədə bu barədə demişdir: "Biz Zəngəzuru unutma-mışiq və unutmayacaq. Yenədə deyirəm, bizim Ermənistana ərazi iddiamız yoxdur. Ancaq Ermənistan öz üzərinə götürdüyü öhdəlikləri yerinə yetirək Azərbaycandan - Azərbaycana keçid verməlidir".

Dövlətimizin başçısı Vaşinqtonda Azərbaycanın media nümayəndələrinə verdiyi müsahibədə də bu məsələdən geniş bəhs etdi. Qeyd etdi ki, Azərbaycanın əsas hissəsi ilə Naxçıvan arasında quru əlaqə mövzusu ətrafında son beş ildə nə qədər şayılər, nə qədər təxribatlarla üzləşmişik. Müxtəlif ölkələrin rəhbərləri Azərbaycanın guya ermənilərə hücum etməyi planlaşdırıldığı barədə şayılər yayırdılar, ölkəmizin bu ərazini guya güc yolu ilə ələ keçirməyi planlaşdırığını deyirdilər. Bunu yalan məlumat olduğu barədə bütün cavablarımız nəticə vermirid: "Bu gün baş verənlərin nəticəsində isə Prezident Trampın şahidliyi ilə Ermənistəninin baş nazirinin şəxsən imzaladığı Birgə Bəyannamədə Azərbaycanın əsas hissəsində Naxçıvan Muxtar Respublikasına maneəsiz keçidlə bağlı mövqeyimizi dəqiq əks etdirən müddəə var. Sənəddə bu, Ermənistəninin suverenliyinə hörmət prinsipi ilə qeyd olunub. Beləliklə, biz istəyirdik ki, Azərbaycanın bir hissəsindən digər hissəsinə maneəsiz giriş əldə edək. Yeri gəlmışkən, bu,

həm də Ermənistəninin 2020-ci il noyabrın 10-da imza atlığı öhdəlik idi, lakin beş il ərzində heç bir irəliləyiş olmamışdı. Ərazidə heç bir iş aparılmırdı. Bu illər ərzində biz dəmir yolunu az qala Ermənistən sərhədindən çatdırmışaq. Təxminən bir il dən az vaxt lazımdır, sürətlə işləsək, bəlkə də altı aya onu ta-

mamilə Ermənistən sərhədindən çatdırıraq. Eyni zamanda biz Naxçıvan Muxtar Respublikasında dəmir yolunun bərpasına başlayırıq. Deməli, bizə bu 40 kilometrlik dəmir yolu lazımdır ki, Azərbaycanın iki hissəsini birləşdirə bilək. Bu, təkcə dəmir yolu ilə bitmir. Biz elektrik ötürücü xətləri, fiber-optik xətlər, potensial olaraq Azərbaycanın və Xəzərin digər tayından qonşularımızın enerji resurslarını daşıya biləcək enerji infrastrukturları haqqında düşünürük".

Vaşinqtonda Azərbaycan ilə Ermənistən arasında imzalanan sənədlər ölkəmizin niyyətlərini açıq şəkildə nümayiş etdirir. Sülh eyni zamanda əlaqələrin qurulmasını istədiyimi gösterir. Biz ölkəmizin iki hissəsi arasında təhlükəsiz keçidlə ineqrasiyani istəyirik. Bu da təkcə bizim üçün deyil, daha geniş region, eləcə də Ermənistən özü üçün çoxlu imkanlar vəd edəcək.

"Mən Ermənistəninin baş nəziri ilə görüşlərin birində demişdim ki, Ermənistən tranzit ölkə olmaq şansı yaranacaq. Dedim ki, siz tranzit ölkə olmağın mənasını bilmirsiniz. Siz tranzit ölkə deyilsiniz və yalnız Azərbaycan sayəsində tranzit ölkə ola bilərsiniz. Azərbaycansız tranzit ölkə olmaq mümkün deyil və siz tranzit ölkə olmağın üstünlüyünü görəcəksiniz", - deyə dövlətimizin başçısı vurğulamışdır.

Ermənistən uzun illər özünü bax bu imkanlardan məhrum etmişdir.

Azərbaycan isə dərəcədə güclü tranzit ölkə olmağa çalışır. Biz istəyirik ki, ərazimizdən keçən dəhlizlər dərəcədə çox yükdaşımıq qabiliyyətinə malik olsun. Bu, pul getirir, iş yerləri açır və siyasi imkanlar vəd edir. Prezident İlham Əliyev də məhz perspektivlərə böyük inam bəsləyərək demisdir: "Beləliklə, bu nəqliyyat marşrutu - qısaltması TRIPP kimi səslənən "Trampin Beynəlxalq Sülh və Rifah Marşrutu" da ha bir tarixi nailiyyət olacaq. Amma yenə də, dərəcədə qeyd etdiyim kimi, vaxt itirməliyik. Biz bu işlərlə mümkün qədər tez məşqul olmalıyıq. Birləşmiş Ştatlardan bu marşrutu idarə edəcək və ümidi varam ki, regiondakı bütün xalqların xeyrinə bu əlaqə xətlərini qurmaq üçün həmin mühüm vəzifələri öz üzərinə götürəcək investorlar tapılacaq".

*Flora SADIQLI,
"Azərbaycan"*